

na enega brata, češ da je hotel biti preoblasten v tem skupnem domu ter si lastiti neupravičene predpravice. Tudi drugi in tretji brat nista brez krivde. Liberalizem na hrvaški in slovenski strani je bolj gledal na strankarsko korist, kot pa na pravice lastnega naroda in na dobrobit skupnosti. Šele lansko leto je zinagalo tisto načelo, za katero se je vedno zavzemala stranka našega ljudstva: načelo resnične samouprave in avtonomije. Država je sedaj v stanju preurejanja. Hrvatska banovina je že organizirana, sledila bo organizacija Slovenije in uredeitev ostalega dela države, ko bodo zunanje politične razmere to dopuščale. Ideja narodnega sporazuma, ki priznava poleg srbske tudi hrvaško in slovensko narodno samobitnost in hoče vsakemu dati svoje, se je že doslej izkazala kot odlično državotvorno. Med hrvaškim kmečkim ljudstvom se je državna zavest in prepričanje o prepotrebni vzajemnosti in ozki interesni povezanosti Srbov, Hrvatov in Slovencev zelo ojačala.

Naša država je nočna na znotraj in uživa tudi v zunanjem svetu, zlasti pri sosedih,

ugled močne države. In to v sedanjih mednarodnih prilikah jako mnogo pomeni. Prav ta ugled nam je omogočil, da smo s samozavestno in modro politiko ohranili mir naši državi. Vsem državam se to ni posrečilo. Nekatere so proti lastni volji bile potegnjene v vojni vrtnec. Druge danes ne vedo, ali ne bodo jutri prišle iz stanja nevtalnosti v položaj nevojškovanja, pojutrišnjem pa že stopile v krvavo vojno. Mi imamo trdno zaupanje, da bomo tudi v bodoče ostali izven krvavega meteža. V to svrhu moramo ostati močni, in to v gmotnem in duhovnem oziru. Duh ljubezni in požrtvovalnosti mora vladati med nami. Čim večja bo naša ljubezen do skupne države ter ljubezen med jugoslovanskimi brati, ki so njeni državljani, tem večja bo tudi naša pripravljenost, da žrtvujemo vse, kar je potrebno, in tudi sebe za obrambo naše države in njenih meja. Hrvatski ban dr. Šubašič je nedavno na svojem obisku v hrvaškem, nam sosednem Zagorju lepo poudaril, da so Hrvati pripravljeni s svojimi telesi braniti kakor Hrvatsko, tako tudi vso Jugoslavijo, katera

bo prav tako bramba Hrvatske. Hrvatje stojijo na straži države pri Bitolju, Bitoljčani pa na severu hrvaškega ozemlja.

Preteklo nedeljo se je po vsej državi svečano obhajala 22 letnica naše države. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da se ta obletnica še ni nikdar obhajala s tako iskrenostjo in prisrčnostjo, kakor letos. V vse sloje in kroge ljudstva je proniknilo prepričanje o nenadomestljivi vrednosti naše države, ki je poglavitna zaslonba narodnega obstoja Slovencev in Hrvatov prav tako kakor Srbov. Če je bil kdo med nami, ki ni bil popolnoma preverjen o tem, se je spreobrnil ob pogledu v svet, ki ga je poučil o tem, kaj pomeni izgubljena svoboda. Zatočišče naše svobode je naša skupna jugoslovanska država. V lastnem domu si svoboden, tamkaj najdeš srečo in zadovoljstvo, kolikor se sploh da v sedanjih težkih razmerah v svetu oboje doseči. V nedeljo smo molili za našo državo, za njenega mladega kralja in za tiste, ki vladajo v njegovem imenu. Tudi v bodoče bo kipela iz naših rododoljubnih src vroča molitev proti nebesom: Bog, ohrani in varuj našo državo!

Hude borbe v Albaniji in na morju

Albanska bojišča

Tretja italijanska obrambna črta

Italijani imajo v Grčiji zbranih pol milijona mož v dveh armadaih. Armadi stalno ojačujejo z novimi silami, ki prihajajo preko Otrantske ožine pa tudi s severa po Jadranu v albanska pristanišča. Iz skoro dnevnega dovažanja svežih čet se da sklepati, da utrjujejo Italijani z vso naglico svojo tretjo in zadnjo obrambno črto vzdolž reke Škumbe. Grki računajo z italijansko premočjo, kar se tiče števila vojaštva in tehničnih pripomočkov. Ravno radi tega pa so zastavili vse svoje moči, da so onemogočili v zadnjem tednu italijanska napadalna kretanja, katera bi naj bila zadržala pohod Grkov v notranjost Albanije.

Padec Podgradca

Po hudih bojih na nož so zavzele grške čete na severu ob Ohridskem jezeru zelo močno gorško trdnjavo Podgradec. Okrog tega mesta je bila vrsta italijanskih modernih gorskih utrd, topniških postojank in rovov, ki segajo preko 1500 metrov. Grkom so povzročale velike preglavice številna italijanska strojniška gnezda, ki so bila pogosto posajena in so jim bili Grki kos z neprestanimi bajonetnimi napadi.

Osrednji frontni del

Na osrednjem frontnem odseku so napredovali Grki z zavzetjem važnega cestnega križišča Premeti ob reki Vojuši v smeri proti pristanišču Valona.

Južno-zapadno bojišče

V južno-zapadnem odseku ob jadranski obali so Grki, ki prodirajo v smeri proti Argirokastru (važnem vojaškem in letalskem oporišču s 13.200 prebivalci), naleteli na odpor italijanskih oddelkov, ki so bili na novo poslani na bojišče, da ojačijo tam italijansko vojsko. Poveljnik italijanske vojske v Albaniji general Ubaldo Soddu je prejel nalogo, da brani mesto Argirokastro za vsako ceno. Mesto je bilo po grških poročilih že 28. novembra v območju napadov prodirajočih grških čet.

Albanski uporniki na delu

Velika italijanska ojačenja prihajajo nepretrgoma v Albanijo. Na stotine letal je že priletelo iz Italije. Štirinajst prevozov italijanskih čet je prispelo v pristanišče Drač v teku minulega tedna. Te prevoze štiti znana letalska skupina »Desperata«. Albanski uporniki napadajo italijanske čete med Korico in Elbanom. Begunci in vojni ujetniki pripovedujejo, da se Albanci v skupinah po šest skrivajo v gozdovih ter patrolirajo ob cestah. Z višin, ki so že vse v snegu, napadajo italijanske vojske. Albanske upornike vodi 40 letni major

Ali Mehmed, ki je po odstranitvi kralja Zoga odšel v tujino. Ali Mehmed je prišel nedavno v Albanijo z letalom ter iz njega odskočil s padalom. S seboj je prinesel večjo vsoto denarja ter je v kratkem času uspel, da pridobi poglavarje plemen na svojo stran.

Pomorska bitka

Italijansko poročilo

Italijansko vrhovno poveljstvo je sporočilo, da je prišlo 27. novembra popoldne južno od italijanskega otoka Sardinija do spopada med skupino italijanskih in angleških pomorskih sil. Pri tem sta bili poškodovani dve angleški križarki, dočim je italijansko križarko »Fiume« zadela sovražna granata, ki pa ni eksplodirala. Hudo poškodovan je bil en italijanski rušilec. Nato se je angleško brodovje oddaljilo, a so ga dohitela italijanska letala 200 km južno od Sardinije. Bombe so zadele neko angleško matično ladjo za letala, eno oklopnico in eno križarko. Vse tri so bile poškodovane, na oklopnici je izbruhnil požar.

Angleško poročilo o isti bitki

V bojih med angleškimi in italijanskimi pomorskimi edinicami v Sredozemskem morju 27. novembra popoldne so bile poškodovane tri italijanske križarke, dva rušilca in ena velika oklopnjača. Od angleških ladij je bil zadet in neznatno poškodovan en rušilec.

Ludovik Puš:

»Delajmo, dokler je dan...!«

Zgodovina slovenskega naroda — kar je skoraj isto kot zgodovina slovenskega kmeta — nam na mnogih straneh nazorno pripoveduje, kako so šli zelo važni, odločilni dogodki v zgodovini, ki so globoko posegali v obstoj in razvoj našega kmečkega ljudstva, tako rekoč mimo kmeta. Hočem reči: odigrali so se brez odločilnega sodelovanja kmečkega stanu, večkrat celo brez njegove vednosti in zato največkrat proti njegovim koristim. Kadar je pa naš kmet posegel v tok dogodkov, n. pr. v času kmečkih puntov, se je njegov poseg končal žalostno in zanj usodno, ker za nastop v trdem javnem življenju nikoli ni bil zadosti pripravljen in organiziran.

Iz davnih minulih dni je znano, da se je naš kmet za to ali ono vprašanje javnega življenja na zunaj že še nekako pripravil in organiziral; toda vedno je bilo premalo notranje, idejne, duhovne enotnosti, ki je za doseganje skupnih ciljev potrebna vsaj toliko, kolikor

vnanja priprava. Nasprotniki slovenskega kmeta so vedno tudi računali na to notranjo, miselno neslogo in so jo pridno izkoriščali v svoj prid in v škodo kmečkemu stanu.

Naše kmečko ljudstvo svojo zgodovino žal mnogo premalo pozna. Zato se iz nje ni veliko naučilo za sedanjost in bodočnost in zanj velja znamenita rečenica, da je »zgodovina učiteljica za življenje«. Napake, ki je radi njih toliko trpel v minulih časih, je ponavljal tudi v novejši dobi; nevarno je, da bi zavoljo istih napak tudi v sedanjih dneh ne zamudil važnih dogodkov, ker bi nanje ne bil vsestransko zadosti pripravljen.

Vsi čutimo, da se svet prenavlja. Govorijo o novem redu v življenju narodov, stanov in posameznikov. Stara, do sedaj veljavna zgradba človeške družbe se podira, tok časa se v naših dneh usodno lomi, dosedanji vek se končuje in začetni bo treba novega. Kakšen bo novi čas? In kakšno bo v njem stališče naše-

ga kmečkega človeka? Kako bo s kmečkimi domačijami, kaj z družinami, kaj z otroki?

To so usodna vprašanja, od katerih pravilne ali nepravilne rešitve bo odvisno bodisi novo, boljše življenje naših kmečkih družin in domačij, ali pa njihovo nazadovanje in propast. Zdi se, da se sedanja doba upravičeno lahko primerja z največjimi dogodki v naši zgodovini. Nekoč je kmečki stan stal pri oblikovanju novih razdobj ob strani in je tudi vedno slabo odrezal. Ali naj se danes ponovi isto?

Kdor prislusne utripu življenja ter dejanja in nehanja v naših vaseh, ima občutek, da se slovenski kmečki človek v nekakšni otopelosti predaja negotovi bodočnosti. »Kakor bo, pa bo! Saj ne moremo mi nič spremeniti in nič narediti.« Živi nekako od danes do jutri; kako bo pojutrišnjem, se bo pa jutri videlo. Rahlo gospodarsko olajšanje prejšnjih kritičnih let vpliva — se zdi — kakor mamilo, ki človeka

prijetno uspava. Pred vojno jih je strah, o drugem pa bolj malo razmišljajo. Če pa razmišljajo, je toliko misli, kolikor glav. Vojna je res krvava šiba božja, ki nas je Bog varuj — ali mogoče je, da našega kmeta doleti še kaj hujšega. Koliko je naše kmečko ljudstvo kot stan, ki ohranja narod in državo, pripravljeno, da samo v strnjjenih vrstah stopi na plan in brani svoje svetinje ter odločilno poseže v oblikovanje novega časa? Ali ne kažejo znamenja, da se utegne spet zgoditi tako, kakor v zgodovini: drugi bodo odločali in odločili, kmet bo pa pripognil hrbet in se vdal »v usodo«?

Ne, ni tako! V slovenskem kmetu je v zadnjih letih močno zrastle stanovska zavest; v njem se je začel v težkih dneh komaj minule gospodarske in socialne stiske buditi smisel za skupen nastop. Saj so nam v spominu veliki in sijajni tabori njegove stanovske organizacije Kmečke zveze, kjer je iz ust svojih zastopnikov jasno in glasno pred vso javnostjo izpovedal, da je stare kmečke nesloge in otopelosti konec. Kmečki stan je podčrtal svoja načela, po katerih se bo boril za svojo »staro pravdo«, ki je vedno nova, pa naglasil tudi neomajno voljo, da hoče v javnem življenju imeti svojo tehtno besedo, kadar bo

šlo za njegove stanovske koristi, ki so hkrati tudi koristi naroda in domovine.

Toda na eno stvar bi naši kmečki ljudje ne smeli nikoli pozabiti: da ta enotna volja, ki vse premore, ne sme biti močna samo kadar čutiš nad seboj valptov bič, ampak tudi v boljših dneh. Pred leti je slovenski kmet še živo čutil bolečine od udarcev, ki so mu jih prizadejali nasilniki. Zato je bil odločen in je pokazal neomajno voljo po skupnem nastopu v svoji organizaciji. Čim bolj pa udarci ponehavaajo skeleti, bolj kopni volja po stanovski skupnosti in žrtvi zanjo. Ali ni na mestu danes ta dan velika beseda: »Delajte, dokler je dan; pride noč, ko ne boste mogli...« Ali je spet treba, da bo slovenskega kmeta vzdramil bič, ki bo zapel po njegovem hrbtu?

Bodočnost je negotova za tiste, ki se slepo vdaajo v »usodo« in ki podnevi ne storijo, da bodo varni ponoči. Stan, ki se zaveda svojega poslanstva za narod in skupno domovino in ne drži rok križem, tudi če ni tepen, ampak se resno pripravlja, da si bo svojo bodočnost skoval sam in po svoje, ni treba, da bi se bodočnosti bal! Ljudje kmečke krvi in srca: vkup v močno vrsto, če hočete imeti novi čas tak, kakršnega želite! Žrtve ne bodo zaman, čeprav se vam trenutno zdi, da so. Delajmo, dokler je čas!

Po Jugoslaviji

»Nova doba«, JNSarsko celjsko glasilo, izpričuje svoje krščanstvo s trdovratnim nastopom zoper katoliške misijone. Stara, dobro preizkušena resnica je, da liberalci nič ne daruje za misijone, saj je njegov žep vedno zaprt za kak dar v svrhe katoliške dobrodelnosti. Liberalna protikršćanska zagrizenost pa s tem ni zadovoljena. Za misijone ne bi smel sploh nihče nič darovati, potem bodo misijoni onemogočeni. In to bi bilo našim laži-svobodumnim kristjanom najbolj prav. O priliki letošnje misijonske nedelje smo zabeležili, kako je »Nova doba« nastopila zoper nabiranje darov za misijone. Ker smatra »Nova doba« za potrebno, da svoje »krščansko« prepričanje večkrat manifestira z napadi na misijone, je naša časnikarska dolžnost, da take izlive JNSarskega krščanstva tudi ugotovimo. Tako se ta list v zadnji številki pod naslovom »Miloradi za misijone« obreguje ob sarajevski »Katoliški tjednik«, ki priporoča jezuitski misijon v indijski Bengaliji, kjer zelo uspešno deluje, kakor znano, slovenski misijonarji, ter poziva katoličane v naši državi, zlasti Hrvate, da zberejo čim več denarja za misijone. V prilog svojega odklonilnega stališča se »Nova doba«

sklicuje na svojo najvišjo avtoriteto, na »Sokolski glasnik«. Če je hotel »Sokolski glasnik« z odklonitvijo podpore katoliškim misijonom dati izraza svojemu stališču do krščanstva, bi

Proslave ob 140. obletnici rojstva škola Antona Martina Slomškega, združene z občnim zborom Prosvetne zveze

Dne 26. novembra je poteklo 140 let, odkar se je na Slomu pri Ponikvi ob južni železnici rodil Anton Martin Slomšek. On je dal vsebino organizacijam katoliških Slovencev. Zato so mariborske katoliške organizacije počastile spomin 140 letnice njegovega rojstva v znamenju globoke hvaležnosti do moža, ki je in še daje smernice našemu narodnemu, prosvetnemu in kulturnemu delovanju.

Skrbite, da ne bo hiše v vaši vasi, katera ne bi imela »Slovenskega gospodarja«!

si lahko prihranil papir, ki se vedno bolj podražuje; saj je to njegovo stališče splošno znano. Svetovati pa bi mu bilo, da se poda na tisto področje, ki mu je bolj domače, da bi nam namreč nekaj več napisal o framasonstvu.

Da je

ASPIRIN
originalen

zajamčuje vtisnjeni „Bayer“-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Opisno reg. pod št. št. 7257 od 23. marca 1940.

S padalom obiskuje bojnike. Znano je, da je skakanje s padali v Rusiji tako razširjeno, da ga nekateri smatrajo za narodni ruski šport. Pri vsem tem pa je vendarle verjetno, da se padalo prav malo ali pa sploh ne uporablja kot običajno prometno sredstvo. Tega najmodernejšega, a vendar malo neobičajnega prometnega sredstva se mora posluževati neki kirurg iz Odese ob Črnem morju. Njegovi bolniki so čisto jako oddaljeni od njegovega bivališča v osamljenih vaseh v prostrani stepi, ki niso zvezane z ostalim svetom s prometnimi zvezami, včasih pa stanujejo tudi kar v posameznih kočah. Da bi prišel do njih, uporablja ta kirurg letalo in padalo. S svojo zdravniško torbo in ročno lekarno skače iz

Junak divjine

Ameriški roman

21

Roger je uvidel, da Marije ne more preplašiti. Kot ljubimec je za vedno izgubil igro. Po glavi so se mu divjje podile razne misli. Kako se naj reši in ukroti Marijo?

Marija je nenadoma slišala odmev korakov. Banditi so se vrnili. Divje so se zakrohotali, ko so zagledali Marijo s samokresom in Rogerja z dvignjenimi rokami.

»Roger, kaj je?« je smehljaje vprašal Nard. »Neprijeten položaj, kajne? Hm, hm! Ptička je nekoliko huda.«

Lopov se je pri tem sklonil in naglo skočil k Mariji. Deklica je zavpila. Nard jo je trdo prijel okrog pasu. Ko je Marija čutila, da jo Nard dviga, je sprožila. Ni zadela, ker ji je Nard spodbil roko navzgor.

Marija je bila brez orožja sredi banditov, ki so se še vedno režali. Smeh je veljal Rogerju, ki je spustil roke in divjje gledal Marijo.

»O gotovih stvarih se bova še pomenila, gospodična Marija!« je jezno zasikal. »O, še krotka boš postala, toda takrat bo prepozno!«

Nard je premeril Aspleta. Ta je vrnil pogled. Mirno je zrl v Nardove oči, pri tem pa stiskal ročaj samokresa.

»Kaj se bo zgodilo z dekletom?« je vprašal Nard.

»To je moja stvar!« je odgovoril Roger.

Nard je pogledal Marijo. Njegov obraz je imel divjji izraz.

»Ali ste vi ubili Anito, mojo prijateljico?« je zlovesče vprašal.

Prekrižal je roke na prsih, za njim so v polkrogu stali banditi. Prizor je dajal videz sodne razprave.

Marija je stala vzravnan pred debelim drevesom. Bila je blede, toda mirna. Nikdar ni bila lepša ko zdaj — v smrtni nevarnosti. Ko je pogledala Narda, je vzdrltela. To so bile oči zakrinkanega tujca, ki ga je bila srečala. Ni odgovorila.

Asplet, ki je brez prikrivanja polnil svoj veliki samokres, se ji je komaj vidno bližal.

»Ali boste odgovorili?« je zavpil Nard. »Ali pa vam naj jaz razvežem jezik?«

»Jaz nisem streljala,« je zdaj odgovorila Marija. »Tisto dekle, o katerem vi govorite, je streljalo name.«

»To je laž! Sicer pa je vseeno. Vi ste ubili Anito in konec!«

Marija se je še bolj vzravnanla.

»Jaz je nisem ubila. Sicer pa je smrt zaslužila.«